

4. Про норми відшкодування витрат, пов'язаних з направленням здобувачів освіти та наукових ступенів для участі у заходах, що проводяться в Україні та за кордоном постанова Каб. Міністрів України від 20 січ. 2010 р. № 82. *Офіційний вісник України*. 2010. № 7. С. 101.

5. Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність: постанова Каб. Міністрів України від 12 серп. 2015 р. № 579. *Офіційний вісник України*. 2015. № 66. С. 35.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-267-1/10>

HIGHER SCHOOL OF UKRAINE AFTER THE VICTORY

ВИЩА ШКОЛА УКРАЇНИ ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ

Hresko O. Гресько О.

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри телебачення і радіомовлення
Навчально-наукового інституту
журналістики*

*Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
greskovolga@gmail.com*

*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри телебачення і радіомовлення
Навчально-наукового інституту
журналістики*

*Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
greskovolga@gmail.com*

Виклики і прогнози

Наразі в Україні дистанційна форма навчання в закладах освіти переважає внаслідок пандемії коронавірусної хвороби 2019 (COVID 19) з 11 березня 2020 року, а також введенням воєнного стану через російське вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року. За цей період трансформація традиційної освіти в цифрову відбулася практично. Однак вищевказані виклики негативно впливають на соціалізацію людини і якість освіти, загальний психологічно-емоційний стан усієї академічної спільноти, спричиняють виїзд українців за кордон, а відтак і ймовірне зменшення чисельності абітурієнтів аспірантури і докторантури в майбутньому.

Перехід на третій рівень освіти в Україні передбачає наявність вищої освіти. Згідно з опитуванням освітян закладів різного рівня акредитації методом глибинного інтерв'ю можна зробити припущення про те, що нове покоління українців, яке формується в іншій системі цінностей, може мати низький рівень мотивації навчатися в аспірантурі або докторантурі. Натомість може зрости інтерес до проведення досліджень самостійно у статусі здобувача або волонтера-дослідника з метою не

лише захисту дисертації і здобуття наукового ступеня, а насамперед вирішення актуальних питань суспільства.

З вищезазначеного можна зробити висновок, що пандемія і воєнний стан вплинуть на зменшення чисельності науково-педагогічних та наукових кадрів в Україні, які проходять класичну підготовку на третьому рівні освіти.

Європейські перспективи і наслідки

Інтеграція України до європейських і євроатлантичних структур передбачає переосмислення ролі і місця системи освіти в суспільстві. Європейські перспективи впливають на трансформацію усіх рівнів освіти в Україні, для кожного з яких має бути розроблено і апробовано новий пакет обов'язкових знань, умінь і навичок, які відповідають сучасним освітнім і життєвим викликам, а також гармонізовані з практиками інших європейських країн. Насамперед ідеться про практичне застосування:

- електронних банків соціологічних даних;
- знань іноземних мов для презентації результатів власних наукових досліджень і ознайомлення з першоджерелами колег за кордоном;
- психології;
- лідерських і менеджерських здібностей;
- сучасних інтернет технологій і цифрових інструментів для проведення наукових розвідок та ін.

Європейські перспективи створюють нові можливості для покращення вимог, умов і якості навчання в аспірантурі, докторантурі українських ВНЗ.

Нові професії і перепідготовка кадрів

Актуальною після перемоги України тривалий період часу буде військово-спеціалізована освіта різних напрямків: економічний, медичний, психологічний та ін. Відновлення України після російсько-української війни потребує фахівців будівельної галузі з урахуванням питань безпеки і оборони, європейських архітектурних тенденцій, а також екологічної та економічної привабливості. Наприклад, застосування технологій ВДЕ може забезпечити прибутковість домогосподарств, кооперативів на рівні об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ).

Інститут перепідготовки фахівців на третьому рівні освіти в Україні, як і освіта для дорослих, потребує трансформації. По-перше, консервативна модель вузької спеціалізації поступово втрачає свою актуальність і сучасна людина може змінювати свою професію декілька разів протягом життя. По-друге, автоматизація призводить до зникнення

одних і появі інших нових професій. Наприклад, аналітики-розробники, фахівці візуальної комунікації, спеціалісти технологій віртуальної реальності, штучного інтелекту та ін.

Комерціалізація і практичність науки

Тенденція комерціалізації третього рівня освіти в Україні має свої переваги і недоліки. З одного боку, наукові проєкти потребують фінансування, з іншого – надмірна кількість контрактних місць в аспірантурі, докторантурі ВНЗ може створювати упереджене ставлення до кандидатів, а часом навіть стримувати розвиток талановитих і перспективних. Саме тому варто покращити якість відбору абітурієнтів ще на рівні рекомендацій у вищій школі.

Одним із стимулів для навчання в аспірантурі, докторантурі з відривом від виробництва може бути бонусна система від ВНЗ, яку можна використати для наукових потреб здобувачів. Наприклад, сплата організаційних внесків науково-практичних конференцій, доступ до баз даних бібліотек, проведення соціологічних опитувань та ін.

Для штатних науково-педагогічних і наукових працівників ВНЗ бонусна система може також включати можливість конвертувати наукові бонуси в найважливіші на їхню думку дослідницькі потреби: від збору й обробки даних, проведення експериментів до презентацій результатів роботи в Україні та за кордоном. Система наукових бонусів сприяє організації і розвитку науковця.

Наука має бути практичною, тоді є сенс говорити про перспективи її конкурентоздатності та самоокупності. Взаємодія з приватним сектором, а не лише державні замовлення, можуть прискорити реалізацію ідей, патентування винаходів, які в свою чергу мають відбуватися з урахуванням Цілей сталого розвитку.

Країни, які пережили випробування у вигляді війни, мають великі перспективи розвитку в усіх напрямках. Дух піднесення і єднання українського народу, веде до перемоги і поступу європейської України.